

Гарячий подих засніжених Пісків

Людмила КОХАНЕЦЬ,
Олександр КЛИМЕНКО (фото)

У селищі Піски, по суті, околиці Донецька, від якого рукою подати до найвідомішого нині, на превеликий жаль, аеропорту, останніми днями дуже гаряче. І так нещадно закидане мінами, снарядами й ракетами, сьогодні воно, як і летовище, опинилося в епіцентрі ураганного вогню. Ворог чудово розуміє, що без Пісків тримати оборону летовища – цей символ опору України агресорові – було б неможливо.

Востаннє чи, як навчили нас на фронті казати, «крайній раз» (все, де вживається слово «останній», за «правилами воєнного часу», нещадно редагується всупереч законам лінгвістики) ми побували в цих місцях на новорічні свята. На «мирному» блокуванні – межі Дніпропетровської і Донецької областей – нас запевнили, що до Пісків ми не доїдемо: там триває запеклий бій, і всім цивільним через небезпеку для їхнього життя в'їзд заборонено. Справді, в «прикордонній» Карлівці знімальні групи телевізійників 31 грудня завертали назад, але нам із волонтерами пощастило: знайомі бійці супроводили нас «дорогою смерті» (так називається шмат траси від «республіки Міст» – стратегічної точки батальйону «Дніпро-1» – до Пісків, який майже постійно обстрі-

люють «мирні ополченці ДНР» придбанними в мережі «Бруснічка» танками, мінометами й «Градами». Хвилин двадцять – і ми вдома, в Пісках, у знайомих бійців із Добровольчого українського корпусу «Правий сектор» та вояків розташованих тут армійських підрозділів.

У новорічне надвечір'я хочемо відвідати всіх, але після повернення з бази 80-ї бригади до «хати Сірка», де ми, власне, маємо зустрічати 2015-й, нас просять не виходити більше на вулицю – працює снайпер, і ми ризикуємо опинитися в тому місці, куди «Санта-Клаус не приносить подарунків». Як з'ясувалося, вночі снайпер «працював» і по нашому подвір'ї: очевидно, із заздросців, що всім нам усе-таки перепала торба (на кілька тонн) із гостинцями. Добрий дідусь передав її через

волонтерів Юлію Толмачову з Житомира, Жанну Гончар із Литви та харків'ян із «Вільних людей» Ольгу Різниченко й Вадима Приходченка. У ній було все – від предметів спеціального військового спорядження до контейнерів із олів'є, шинкою, ковбасами, тортами, а головне – розкішними іграшками на ялинку в «хаті Сірка» (взводний зі штурмового батальйону). Їх спеціально для бійців ДУКу виготовили дітки з Житомирщини – з фантазією, вдячністю і любов'ю до захисників України.

...На хвилі рації хлопців виходять терористи. П'яний голос «вітає» «укрів» з «останнім для них Новим роком», бажає «найбільше смертей» і обіцяє «шикарний сюрприз» опівночі за московським часом...

О 23-й за київським обіцянка справджується. Небо спалахує

24

яскравим світлом: вороги на спеціальних парашутах спускають над Пісками освітлювальні міни. Ясно, неначе вдень (пізніше нам розповідали, що це страшне сяйво було видно за десятки кілометрів), а потім – вибух за вибухом. Справжній мінопад. Один із «сюрпризів» влучає в гараж на сусідньому подвір'ї, де спалахує будинок, характерний свист чути неподалік на мерзлихгородах. Слава Господу, наше приміщення березуть ангели, також змайстровані щирими дитячими ручками. Новий рік за Києвом зустрічаємо Гімном у повному варі-

анті, «Розритою могилою» Кобзаря у виконанні взводного, піснями з усіх куточків країни – за імпровізованим столом зібралися посланці Слобожанщини, Півдня, Донбасу, Волині, Поділля, Галичини...

Співати-співаємо, але не тільки бійці, а й ми прислухаємося до повідомлень з «Неба» – найвищої розвідочки в окрузі, де чергують «Апостол» (18-літній юнак із Дрогобича, доброволець-відчайдуха) і «Херсон» (старший чоловік зі складною життєвою долею, але незмінним оптимізмом): заспокоїливе «периметр візуально чистий» раптом змінюється тривожним «з-за терикона пішли траси». І знову – гуп, свист...

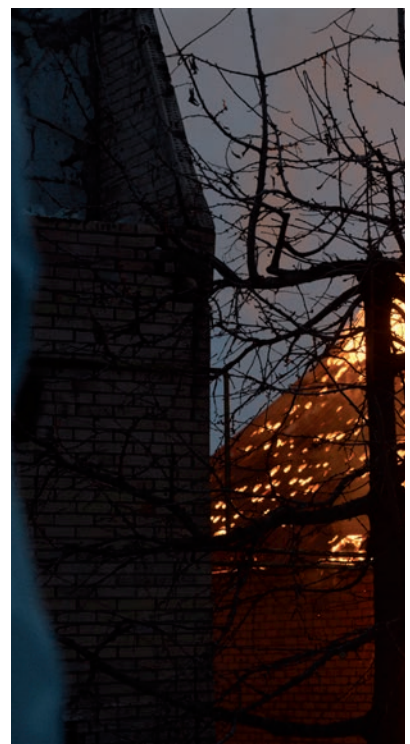
...Уранці чуємо вигук: «Ура! Військово-морські сили «Правого сектору» з'явилися на горизонті! Буде тепло...». Вибігаємо за ворота: справді, «есмінець» «Романтика» підвозить до воріт дрова. Розвантажує – й далі в «плавання» мерзлою дорогою: тепло чекають в інших «портах»...

Бійців-добровольців, давно помітили, тримає в постійному тонусі не лише вродже-

на відвага та патріотизм, а й тонке почуття гумору. Обстріл, нас просять сховатися в підвалі. Кваплять: «Швидше, швидше, не псуйте статистики. У нас тут журналістів іще не вбивали». Або сидимо біля приміщення зі «страшним правосеками» (за версією геббельс-ТБ). До нас прямує місцевий червонощокий (від під'їдання на кухні бійців) десятилітній хлопчик Данило. «Дивись, твій сніданок іде, – каже «Сатиrowі» журналіст із Нідерландів Філ, демонструючи «знання теми». «Е, – спокійно відмахується «Сатир», – він не підходить. Старий, кості не жуються...». Не оминули бійці й сюжету про рабів. «Я не відмовився б, – каже один, – у мене вдома велике господарство. Було б кому гній виносити, корів пасти...». «А мені вони до біса, – незворушно мовить його товариш. – Ще комуналку за них плати...».

Третій долучається до розмови: «Дзвонила дружина, має прийти гостя – родичка з Москви. Бідкається, чим її пригощати...». «Як чим?! Кров'ю немовлят! Що у вас російськомовних на Миколаївщині мало?». «Кров'ю не виїде. Гостя попередила, що тримає піст». «А, тоді хай подасть на стіл православну цнотливицю...».

...Через кілька днів з уже рідних Пісків повертаємося додому.

Дорогою відвідуємо ще кілька точок, де базуються наші підрозділи. Обабіч тягнуться соняшникові поля: насіння фермерам так і не вдалося зібрати – бойові дії не вписуються в польові роботи. Чи навпаки. Нині ці поля переважно заміновані, чорні соняхи – наче символ небезпеки, що причаїлася між понурими мерзлим бадиллями. Передостанній пункт – утаємничений – не виходить на зв'язок, а туди конче потрібно доставити вантаж. Уже темно. Блукаємо, машина ризикує загрузнути в снігових заметах. Водій Анатолій нервує: «Як ми туди потрапимо?! Дороги нема. Телефон не відповідає».

А раптом по нас почнуть стріляти?! Це ж невідомо, хто їде. Ні, я вертаюсь назад...». Телефонуюмо в Київ до чоловіка, який передав вантаж: «У нас стріляти не будуть?». «А біс його знає, – відповідає серйозно. – В принципі, не повинні...». «В принципі» водія не заспокоює: «Я нікуди не поїду! Ідіть пішки...». Збираємося йти вдвох із Клименком. На щастя, працював зв'язок: до нас їдуть самі...

Водій заспокоюється. Далі через Волноваху їдемо в напрямку Маріуполя. Знав би наш Анатолій, чим може обернутися «безпечніша» траса через Волноваху, напевно, вирішив би залишитися в лісі, де «в принципі, не повинні стріляти...».

...Нині в Пісках іще гарячіше, ніж у новорічну ніч. Танками майже знесли «Небо», ракета поцілила в приміщення, де ми так зворушливо вітали прийдешній рік, міни і «Гради» доценту добили найдовшу в селищі вулицю Миру. «Ви не впізнаєте Піски...», – з боєм сказали нам хлопці, на щастя, вцілілі після жакливого бою. Нам також нестерпно боляче. І дуже хочеться до них...

25

«Найбільша любов – життя покласти за друзів»

– напис на пам'ятному хресті, зведеному на честь героїв Крут на Аскольдовій могилі в Києві

Багато обставин бою під станцією Крути (29 січня 1918 року) залишаються нез'ясованими й донині. Тоді буремні події не давали можливості документально фіксувати хронологію та обставини боїв, проте сучасні історики єдині в тому, що добровольців – захисників молодого Української держави під Крутами було чи не вдвіть менше, ніж більшовиків, які наступали на Київ. І вони не злякались, не зупинилися, вони мужньо захищали Україну.

Крути стали символом незламності українського духу. Тоді кадетам та студентам довелося відступити під натиском противника, та вони виконали поставлене бойове завдання – затримали наступ більшовиків, завдавши їм серйозних втрат. Мабуть, аби помститися за це, ті жорстоко замордували та розстріляли 28 полонених українців, котрі відстали від своїх.

Тіла 18 героїв, які вдалося знайти та ідентифікувати, були з почестями перепоховано в березні того ж року на Аскольдовій могилі, вже після визволення Києва від більшовиків. На церемонії перепоховання Михайло Грушевський проголосив відому промову, яку він почав латинським висловом «*Dulce et decorum est pro patria mori!*» – «Приємно й почесно вмерти за Вітчизну».

– Велике щастя загинути так, у боротьбі, а не дезертирами, не нейтральними, не замішаними в юрбі страхополохами, що безплатними пасажирами силкуються прослизнути в нове царство української свободи, – сказав Голова Центральної Ради.

Трагедія під Крутами мала сильний вплив на суспільство. Так, відома тогочасна письменниця Людмила Старицька-Черняхівська писала: «Для нас могила ця лишилась на віки полум'ям віри, вона дала нам незабутнє минуле. Це буде друга свята могила над Дніпром... Вона не дасть нам спинитись, не дасть нам забути».

Що сподвигло тоді київських студентів, семінаристів та молодих кадетів виступити проти переважаючого за кількістю вишколеного війська більшовиків? Мабуть, ті самі відчуття, котрі спонукали бійців Небесної сотні з дерев'яними щитами наступати на озброєну «беркутню». Що споріднює українських героїв-патріотів майже сто років тому і нині? Можна однозначно сказати: вони готові померти для того, щоб жили інші, для того, щоб жила Українська держава. Пам'ятаймо подвиги наших предків і сучасників, адже вони загинули для того, щоб жити могли ми.

Тарас ПОМАНЮК.

